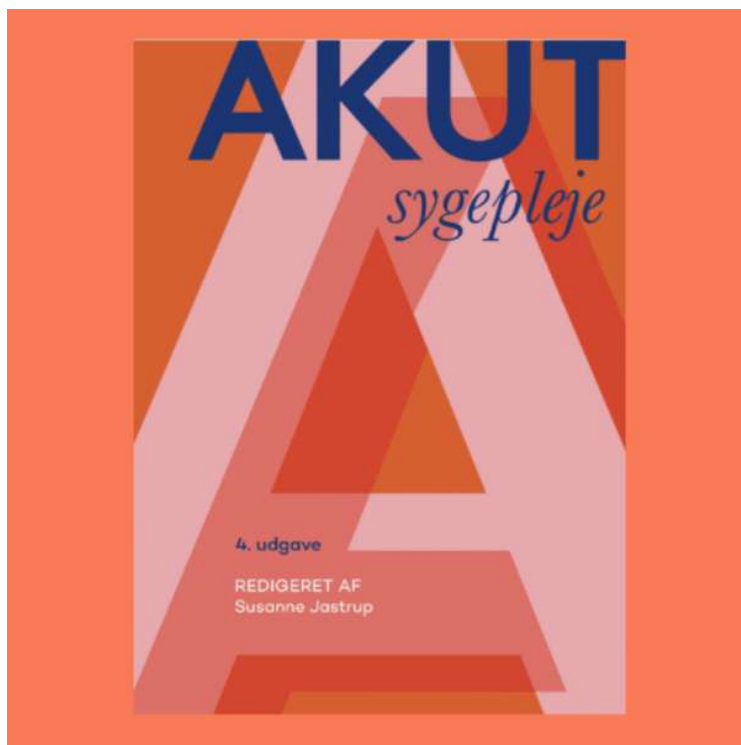

Akut sygepleje

05.10.2025

Akut sygepleje 4. udgave

Susanne Jastrup (red.)

Munksgaard 2025

296 sider, 374 kr.

Af Maj Siercke, Sygeplejerske, ph.d, chefredaktør og stifter af Sygeplejevidenskab.dk

Da første udgave af Akutsygepleje udkom i 2012, var den et kærkomment supplement til litteraturen på sygeplejerskeuddannelsen. Nu foreligger fjerde udgave, som ifølge forordet præsenterer et aktuelt og opdateret perspektiv på klinisk sygepleje med fokus på de nyeste tendenser.

Bogen fremstår dog med en svingende faglig kvalitet. Det står ikke klart, om den bør læses fra start til slut, eller om den kan anvendes som opslagsværk. Læses den fra A til Z, opleves mange gentagelser – særligt omkring ABCDE-metoden. Læses kapitlerne enkeltvis, mangler der til tider informationer, som gør det vanskeligt at forstå sammenhængen. Flere steder savnes der helhed, uddybning og tydelige kildehenvisninger. Enkelte bokse står uden kontekst, og flere kapitler afsluttes med unødvendige gentagelser.

Der er desuden inkonsekvent brug af forkortelser. Ifølge almindelig akademisk standard bør alle forkortelser skrives fuldt ud første gang de nævnes, og her er der en perlerække af ord som ikke er 'oversat' konsekvent: PVK, UVI, CAVE, KAD, SAH, AK, VAS, NRS, CVK, SAGM, FFP, ADH, TRALI, TRIM, PONV, VR, LMWH, AVPU og ISBAR.

Sproget veksler mellem lægmandstermer og fagsprog. Eksempelvis brugen af blærebetændelse i stedet for urinvejsinfektion, sukkersyge i stedet for diabetes, samt lungebetændelse i stedet for pneumoni. Desuden forekommer overflødig brug af ord som profust, ligesom udtryk som at komme af med urin og afføring bruges i stedet for de faglige termer som urinretention og obstipation.

I afsnittet om sepsis savnes en forklaring på, hvorfor vasodilatation forekommer. Ligeledes virker udsagnet om, at smertelindring "giver en bedre patient-læge-relation", mærkeligt i en bog om sygepleje. Patricia Benner nævnes uden eksempler, hvilket gør referencen løsrevet. Gennem bogen anvendes VAS og NRS skiftevis, og først i senere kapitler forklares forskellene mellem smerteskalaerne – uden henvisning i de tidligere kapitler. Sygeplejerskens rolle i smertebehandling behandles uden at inddrage omsorgens betydning eller Morses sygeplejeteori.

I afsnittet om bivirkninger ved farmakologisk behandling nævnes, at sygeplejersken bør være opmærksom på kontraindikationer som lavt blodtryk og nedsat lever- og nyrefunktion, men uden at præcisere hvilke præparater der refereres til. Under faktorer, der kan minimere stressrespons, nævnes betablokkere, glukokortikoider, anabolske faktorer, information og omsorg, men uden forklaring eller litteraturbelæg.

Der mangler en model for væsketerapi ved feber samt opmærksomhed på kaliumtab under diuretisk behandling. Afsnittet om simulationsbaseret undervisning beskriver samarbejde og kommunikation, men udelader principperne fra Crisis Resource Management (CRM), som burde indgå flere steder.

Under delirium kunne der med fordel være fokus på non-farmakologiske tiltag og det tværfaglige samarbejde. I afsnittet om luftveje og respiration er punktet FØL udeladt, og der ses uensartet brug af begreber omkring iltbehandling. Flere steder ville illustrative figurer være en væsentlig pædagogisk støtte – fx af maske med reservoir, iltbrille, high flow, NIV, PEEP og CPAP. Figuren om gastal kunne ligeledes være opbygget mere overskueligt.

Trendelenburgs leje anbefales flere steder uden kildeangivelse, og metoden modificeret Trendelenburgs leje nævnes ikke. Desuden burde huskereglens DEFG: Don't Ever Forget Glucose inkluderes under voksne og ikke kun hos børn. Sætningen "det kan være svært at

finde en blodtryksmanchet som passer til barnets størrelse" virker underlig i relation til en børnemodtagelse, hvor det må forventes, at egnede manchetter findes tilgængelige.

I kapitlet om PEWS henvises til en kilde fra 2008 fra et engelsk hospital – her burde nyere forskning præsenteres. Afsnittet fremhæver fint betydningen af sygeplejerskens kliniske vurdering og "mavefornemmelse", hvilket også kunne overføres til vurdering af voksne patienter. Hos børn kunne desuden nævnes, at delirium også kan forekomme.

Kønnede betegnelser kunne gennemgående udskiftes med 'vedkommende' for at skabe mere inkluderende sprogbrug. Flere steder henvises der til lokale retningslinjer og dokumenter i stedet de landsdækkende.

Kapitlet om cirkulation og akut koronart syndrom er det mest velfungerende. Det kunne dog være beriget af refleksioner omkring pårørendes tilstedeværelse under hjerte-lunge-redning.

I bogens indledning præsenteres Morses otte strategier som middel til, at den akutte patient oplever tryghed og velvære. Det ville have styrket bogen, hvis Morse-teorien var blevet integreret gennemgående som eksempel på, hvordan sygeplejeteori kan anvendes i klinisk praksis – eksempelvis under kommunikation, relation, tryghed, omsorg for pårørende og tværfagligt samarbejde.